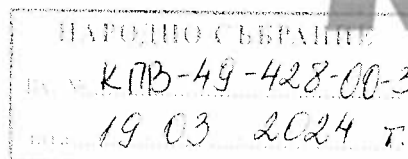

Изх. № 278/18.03.2024

ДО
Председателя на
Комисията по правни въпроси към
Народното събрание на
Република България
Г-жа Анна Александрова

От: „Сдружение за модерна търговия“,
ЕИК:175953394, с адрес на управление: гр.
София, бул. „Европа“ №171

Относно: Становище по проекта на Закон за представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите, сигнатура на Народното събрание 49-302-01-5

УВАЖАЕМА Г-ЖА АЛЕКСАНДРОВА,

В Народното събрание на Република България е гласуван на първо четене проекта на Закона за представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите /ЗПИЗКИП, „Законопроект“/.

С настоящето бихме искали още веднъж да изложим нашата позиция на несъгласие по отмяната на ал. 3 от чл. 65 от Закона за защита на потребителите, предвидено в Преходни и Заключителни разпоредби § 5, т. 1 от ЗПИЗКИП.

Към момента чл. 65 от ЗЗП гласи следното:

Чл. 65. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 20 от 2022 г., в сила от 28.05.2022 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2022 г., в сила от 28.05.2022 г.) Всяко съобщение за намаление на цените трябва да съдържа предишната цена, която търговецът е прилагал през определен период преди датата, от която влиза в сила намалението на цената.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2022 г., в сила от 28.05.2022 г.) Предишна цена е най-ниската цена на стоката или услугата, която търговецът е прилагал през период, не по-кратък от 30 дни преди датата на намалението на цената в същия търговски обект, интернет страница или приложение.

(3) Аlineя 2 не се прилага за храни и други бързо развалящи се стоки.

(4) (Нова - ДВ, бр. 20 от 2022 г., в сила от 28.05.2022 г.) За стоки, които подлежат на бързо разваляне или които имат кратък срок на годност, или които се предлагат на пазара за период, по-кратък от 30 дни, срокът по ал. 2 е не по-кратък от 7 дни преди датата на намалението на цената.

(5) (Нова - ДВ, бр. 20 от 2022 г., в сила от 28.05.2022 г.) При прогресивно намаление на цената предишната цена е цената без намаление преди първото намаление на цената.

Моля да имате предвид, че всякакви промени относно обявяването на цените

при голяма част от търговците са свързани със значителни усилия и време по адаптация на системите и дори нови разработки и напасване на процеси. Ето защо е необходимо законопроектите да предвиждат достатъчни преходни периоди при въвеждане на всякакви промени от този вид. В законопроекта, към момента **не е предвидена актуална дата** на влизане в сила на разпоредбата за отмяна на чл. 65, ал. 3 от ЗЗП. Бихме препоръчали при подобни изменения да се възприеме подход за определяне на срок, изчислен спрямо обнародването на закона, напр. „§ **влизат в сила 1 година след обнародване на закона в Държавен вестник**“.

Отмяната на ал. 3, чл. 65 от ЗЗП ще доведе до съществена правна и икономическа несигурност, а засегнатите субекти разполагат с недостатъчно време за адаптация на своята дейност. Нещо повече, дори към момента зададената в Законопроекта дата 25.06.23 за влизането му сила създава неяснота и объркване. Предприемане на мащабни промени в работата на дружествата само въз основа на предложени законопроекти е нецелесъобразно.

Още веднъж подчертаваме, че чл. 65 на ЗЗП е актуализиран през м. май 2022 г., с цел да се въведат изискванията на Директива /ЕС/ 2019/2161 за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и на директиви 98/6/ЕО, 2005/29/ЕО и 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на по-доброто прилагане и модернизиранието на правилата за защита на потребителите в Съюза и по конкретно на нейния чл. 6а.

Чл. 6а от Директива /ЕС/ 2019/2161 създава изцяло нови общностни правила, които търговците трябва да спазват когато обявяват намаления на цени. Той гласи следното:

Член 6а::

1. При всяко обявяване на намаляване на цената се посочва предишната цена, прилагана от търговеца за определен период от време преди въвеждането на намалението на цената.
2. „Предишна цена“ означава най-ниската цена, прилагана от търговеца за период от време не по-кратък от 30 дни преди въвеждането на намалението на цената.
3. Държавите членки могат да предвидят различни правила за стоки, чието качество подлежи на бързо влошаване или които имат кратък срок на годност.
4. Когато продуктът е на пазара от по-малко от 30 дни, държавите членки могат също така да предвидят по-кратък период от време от периода, посочен в параграф 2.
5. Държавите членки могат да предвидят, че при прогресивно намаляване на цената предишната цена е цената без намалението ѝ преди първото въвеждане на намалението на цената.“

Както е видно от чл. 6а, пар. 3, държавите-членки могат да въведат дерогация при въвеждането му, която да е приложима за бързо развалящи се стоки. Това е направено от българския законодател именно посредством ал. 3 на чл. 65, чието отпадане предвижда проектът на ЗПИЗКИП.

Дерогацията е напълно съвместима с европейските изисквания и това е категорично потвърдено от Европейската комисия, която издаде Насоки относно тълкуването и прилагането на член 6а от Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите (2021/С 526/02).

В т. 4. 1. от Насоките, посветен на тълкуването на пар. 3 от чл. 6а, е пояснено, че на държавите-членки е позволено „да предвидят различни правила за стоки, чието качество подлежи на бързо влошаване или които имат кратък срок на годност. Тези правила могат да се състоят дори от пълно изключване на такива стоки от приложното поле на член 6а“. Като пример за бързо развалящи се стоки Насоките изрично посочват пресните храни и напитки.

Направената от Република България дерогация чрез ал.3 , чл.65 ЗЗП е в обществен интерес, в интерес на бизнеса и в интерес на потребителите. Тя е възприета от специализирания контролен орган в лицето на Комисия по защита на потребителите, която излезе с тълкуване, че въпреки дерогацията, потребителите няма да останат незащитени доколкото към всички обявления и реклами, представящи намаления на храни и по-специално за това дали обявената предишна цена е реална и не е подвеждаща, приложение ще намерят разпоредбите на ЗЗП относно нелоялните търговски практики, както и тези на Закона за защита на конкуренцията относно заблуждаващата реклама.

Запознавайки се с проекта на ЗПИЗКИП и с факта, че същият предвижда отмяна на дерогацията на чл. 65, ал. 3 ЗЗП, ние си даваме ясна сметка от последиците на приемането на това предложение, а именно, че въдеще вече няма да бъде допустимо да се обявяват намаления на бързо развалящите се храни, активност , която е в полза и за двете страни – търговец, потребител, наред с което се предотвратява и унищожаването на нереализираната храна от несъстояли се намаления.

Дерогацията в сега действащия чл. 65, ал. 3 ЗЗП е обоснована не само поради икономически причини, но и защото е в съзвучие с Европейската харта за околната среда и здравето (приета на Първата европейска конференция по околна среда и здраве на Световната здравна организация във Франкфурт на Майн, Германия), с основните политики на ЕС (вкл. стратегиите „Европейската зелена сделка“ и от „Фермата до Масата“), целящи намаляване на разхищението на храни и на отпадъците от храни, икономическа и социална криза и геополитическа и с опазване на околната среда и на намаляване на разхищението на храни и отпадъци от храни.

В допълнение, още веднъж маркираме, че изменението на ЗЗП в преходните и заключителните разпоредби на ЗПИЗКИП е нарушение на Закона за нормативните актове.

С оглед на настоящето и предходното ни становище по ЗПИЗКИП, считаме че отмяната на чл. 65, ал. 3 ЗЗП трябва да бъде оттеглена от проекта на ЗПИЗКИП.